

Orientació Escolar

Codi: 103525

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500261 Pedagogia	OB	3	1

Professor/a de contacte

Nom: Merce Jariot Garcia

Correu electrònic: merce.jariot@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu accedir-hi des d'aquest [enllaç](#). Per consultar l'idioma us caldrà introduir el CODI de l'assignatura. Tingueu en compte que la informació és provisional fins a 30 de novembre de 2023.

Equip docent

Patricia Olmos Rueda

Yolanda Murillo Fontich

Prerequisits

No hi ha cap requisit.

Objectius

Aquesta assignatura, obligatòria de tercer curs del Grau en Pedagogia, pretén formar orientadors i orientadores escolars que treballaran en col·laboració amb mestres, famílies i professionals vinculats al món escolar del territori des d'una visió inclusiva i no discriminatòria. Per això es tractaran els fonaments de l'orientació en totes les etapes obligatòries i els principals recursos i estratègies de col·laboració. L'estudiant acabarà l'assignatura amb una visió del conjunt de possibilitats d'acció orientadora en aquest context. L'assignatura d'Orientació Escolar, conjuntament amb la d'Orientació Professional, és fonamentadora de la menció de Quart curs anomenada "Orientació Educativa".

Competències

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.

- Adoptar una actitud i un comportament ètic i actuar d'acord als principis deontològics de la professió.
- Analitzar i reconèixer les pròpies competències socioemocionals (en termes de fortaleces, potencialitats i debilitats) per desenvolupar aquelles que siguin necessàries en el seu exercici i desenvolupament professional.
- Aplicar estratègies i tècniques d'assessorament, orientació, consulta i mediació educativa en àmbits professionals i institucions i serveis educatius i de formació.
- Diagnosticar les necessitats i possibilitats de desenvolupament de les persones per a fonamentar el desenvolupament de les accions educatives i formatives.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar críticament els principis, valors i procediments que regeixen l'exercici de la professió.
2. Analitzar les desigualtats per raó de sexe/gènere i els biaixos de gènere en l'àmbit de coneixement propi.
3. Analitzar una situació i identificar-ne els punts de millora.
4. Comunicar fent un ús no sexista ni discriminatori del llenguatge.
5. Desenvolupar correctament estratègies d'orientació, consulta i mediació, d'acord a criteris professionals preestablerts.
6. Identificar els principis deontològics presents en els processos de mediació i orientació.
7. Identificar fortaleces i debilitats per afrontar processos d'orientació i mediació.
8. Identificar les implicacions socials, econòmiques i mediambientals de les activitats academicoprofessionals de l'àmbit de coneixement propi.
9. Identificar les principals desigualtats i discriminacions per raó de sexe/gènere presents a la societat.
10. Identificar necessitats formatives i d'orientació a partir d'estratègies predissenyades.
11. Identificar situacions que necessiten un canvi o millora.
12. Mostrar una actitud de respecte cap als principis deontològics de l'orientació i la mediació.
13. Ponderar els riscos i les oportunitats de les propostes de millora tant pròpies com alienes.
14. Programar la tutoria d'un curs a partir de paràmetres preestablerts (nivell, context).
15. Proposar estratègies i accions d'orientacions i mediació a partir de situacions reals o simulades.
16. Proposar millores de les potencialitats i minimització de debilitats per a l'orientació i la mediació.
17. Proposar nous mètodes o solucions alternatives fonamentades.
18. Proposar noves maneres de mesurar l'èxit o el fracàs de la implementació de propostes o idees innovadores.
19. Proposar projectes i accions que estiguin d'acord amb els principis de responsabilitat ètica i de respecte pels drets humans i els drets fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
20. Proposar projectes i accions que incorporin la perspectiva de gènere.
21. Relacionar necessitats formatives i d'orientació amb estratègies d'orientació.
22. Simular el treball multiprofessional o interprofessional en relació a processos d'orientació o mediació.
23. Valorar com els estereotips i els rols de gènere incideixen en l'exercici professional.
24. Valorar l'impacte de les dificultats, els prejudicis i les discriminacions que poden incloure les accions o projectes, a curt o llarg termini, en relació amb determinades persones o col·lectius.

Continguts

Bloc A

1. Principis i fonaments de l'orientació escolar.
2. Orientació escolar i perspectiva de gènere.
3. Models i enfocaments d'orientació escolar.
4. Tècniques i programes d'orientació escolar.

Bloc B

5. L'acció tutorial i la tutoria.
6. Orientació familiar, mediació i conflicte.
7. Orientació, acció tutorial i tutoria en l'escola inclusiva.

Metodologia

La persona protagonista en el procés d'ensenyament aprenentatge és l'estudiant. Sota aquesta premissa s'ha planificat la metodologia de l'assignatura.

La metodologia utilitzada, que s'evidencia en la diversitat d'activitats programades, té com a objectiu l'atenció de tot el grup d'estudiants, facilitant oportunitats de participació. S'utilitzen diferents llenguatges en les presentacions i recursos utilitzats, diversitat de materials de treball i una metodologia cooperativa en les sessions d'aula per facilitar la participació de tot l'alumnat. Els materials docents són accessibles per a tots i totes les estudiants.

Durant el procés d'ensenyament-aprenentatge, el grup d'estudiants disposen d'un acompanyament i tutorització individual i grupal.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Activitats destinades a la verificació i qualificació dels assoliments.	0	0	12, 14, 15, 16
Classes magistrals en gran grup	30	1,2	
Presentacions dels estudiants	15	0,6	5, 6, 12, 14, 15, 21, 22
Tipus: Supervisades			
Treball no presencial	30	1,2	
Tipus: Autònomes			
Treball propi	75	3	5, 7, 12, 14, 15

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà al llarg de tot el curs acadèmic mitjançant les activitats que es mostren a continuació:

- Una primera l'avaluació es realitzarà una vegada finalitzat el bloc A (07/11/2023).
- Una segona avaluació es realitzarà quan finalitzi el bloc B (16/01/2024).
- Les pràctiques, casos i problemes estaran distribuïts al llarg de tota l'assignatura, temporitzades en la data d'inici de la pràctica i la data de lliurament.

Les qualificacions de cada una de les evidències d'avaluació es faran públiques al campus virtual en els 20 dies següents al seu lliurament. L'estudiant que vulgui revisar la nota haurà de fer-ho en els 15 dies posteriors a la seva publicació en l'horari de tutories que el professorat té establert per aquesta assignatura i que es consigna en el programa.

Aquells i aquelles estudiants que durant el curs hagin fet un seguiment adequat de l'assignatura i tot i així els quedi algun aspecte no assolit se'ls donarà la oportunitat de superar la matèria refent l'activitat o activitats no superades. Així mateix, la recuperació de les proves avaluatives de tots els blocs de continguts de l'assignatura es realitzarà dues setmanes després de l'avaluació del bloc B (30/01/2024).

La nota final de l'assignatura serà la mitjana de les notes d'ambdós blocs. Es farà el promig a partir d'una puntuació mínima de 5 en cadascun dels blocs. S'aprovarà l'assignatura amb una puntuació mínima de 5.

La còpia o plagi de material, tant en el cas de treballs, pràctiques o examen significa una qualificació final de 0 a l'assignatura, perdent la possibilitat de recuperar-la, tant si és un treball individual com en grup (en aquest cas, tots els membres del grup tindran un 0). Es considerarà que un treball, activitat o examen està "copiat" quan reproduceix tot o una part significativa del treball d'un/a altre/a company/a. Es considerarà que un treball o activitat està "plagiat" quan es presenta com a propi una part d'un text d'un autor sense citar les fonts, independentment que les fonts originàries siguin en paper o en format digital (més informació sobre plagi a http://wuster.uab.es/web_argumenta_obert/unit_20/sot_2_0_1.html).

En totes les activitats (individuals i en grup) es tindrà en compte la correcció lingüística, la redacció i els aspectes formals de presentació. L'alumnat ha de ser capaç d'expressar-se amb fluïdesa i correcció i ha de mostrar un alt grau de comprensió dels textos acadèmics. Una activitat pot ser retornada (no avaluada) o suspesa si el professor considera que no compleix aquests requisits. Per aquest motiu, abans d'entregar una evidència d'aprenentatge, cal comprovar que s'ha escrit correctament les fonts, notes, citacions textuais i referències bibliogràfiques seguint la normativa APA i d'acord a la documentació que es resumeix en fonts de la UAB: https://ddd.uab.cat/pub/recdoc/2016/145881/citrefapa_a2016.pdf; <https://www.uab.cat/web/estudia-i-investiga/com-citar-i-elaborar-la-bibliografia-1345708785665.html>

Per aprovar aquesta assignatura, cal mostrar una actitud compatible amb la professió educativa. Per tant es valorarà que l'estudiant mostri una bona competència comunicativa general, tant oralment com per escrit, i un bon domini de la llengua o les llengües vehiculars que consten a la guia docent. Tanmateix haurà de mostrar actituds d'escolta activa, participació, empatia i respecte al llarg del curs. Per tant, també es valorarà l'actitud mostrada pels i per les estudiants, pel que es tindran en compte competències transversals com: escolta activa, respecte, participació, cooperació, empatia, amabilitat, puntualitat, no jutjar, argumentar, ús del mòbil i del ordinador adequat.

AVALUACIÓ ÚNICA

Les evidències de l'avaluació s'hauran de lliurar el 16 de gener de 2024, coincidint amb la realització de la prova d'avaluació en finalitzar el bloc B. Aquesta avaluació contempla:

- Examen escrit que inclou tots els continguts dels diferents blocs (A i B) de l'assignatura. Aquesta evidència té una ponderació en l'avaluació final del 50%.
- El disseny/desenvolupament d'un pla/projecte d'acció tutorial que integri tots el continguts treballats en el diferents blocs de l'assignatura. Aquesta evidència té una ponderació en l'avaluació final del 30%.
- La defensa oral del pla/projecte d'acció tutorial realitzat. Aquesta evidència té una ponderació en l'avaluació final del 20%.

Per superar l'assignatura, caldrà assolir una puntuació mínima de 5 en cadascuna de les evidències de l'avaluació única. S'aprovarà l'assignatura amb una puntuació mínima de 5.

La data de recuperació de l'avaluació única serà el 30 de gener de 2024. S'aplicarà el mateix sistema de recuperació que per l'avaluació continuada.

La revisió de la qualificació final segueix el mateix procediment que per a l'avaluació continuada.

Per obtenir més informació sobre els criteris i pautes generals d'avaluació de la Facultat de Ciències de l'Educació es pot consultar el següent enllaç:
<https://www.uab.cat/web/estudiar/graus/informacio-academica/avaluacio/en-que-consisteix-l-avaluacio-13457254>

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Bloc A: examen de continguts	25%	0	0	2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 12, 13, 17, 19, 20, 21, 22, 23
Bloc A: treballs grupals	25%	0	0	1, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 18, 22, 24
Bloc B: Examen de continguts	25%	0	0	6, 12, 14, 15, 16, 21, 22
Bloc B: Treball grupal	25%	0	0	6, 12, 14, 15, 16, 21, 22

Bibliografia

Bibliografia Bàsica

- Agud, I. Alimbau, N., Caravaca, A., Chamorro, C., Gavaldà, X., Llos, B. Quilabert, E. i Sánchez, A. (2021). *La Coeducació a Catalunya: Pràctiques de referència i reptes*. Intered, Plataforma Unitària Contra Les Violències De Gènere.
https://competenciesiepd.blog.pangea.org/files/2021/11/Coeducacio_Catalunya_OK_alta.pdf
- Ainscow, M. (2005). Developing inclusive education systems: what are the levers for change? *Journal of Educational Change*, 6, 109-124.
<https://link.springer.com/article/10.1007/s10833-005-1298-4>
- Amber, D. & Martos, M. A. (2017). Ámbitos y funciones de los orientadores para la mejora educativa en secundaria en contextos retantes. Una mirada cruzada entre orientadores y directivos *Profesorado. Revista de Currículum y Formación de Profesorado*, 21(4), 419-437. .
<https://www.redalyc.org/pdf/567/56754639022.pdf>
- Brown, C., Olmos Rueda, P., Costas Batlle, I., & Gairín Sallán, J. (2021). Introduction to the special issue: a conceptual framework for researching the risks to early leaving. *Journal of Education and Work*, 34(7-8), 723-739. [10.1080/13639080.2021.2003007](https://doi.org/10.1080/13639080.2021.2003007)
- Diputació de Barcelona (2007). *Participación y corresponsabilidad. Los proyectos educativos de ciudad. Balance del Programa de Actuación del Área de Educación 2004-2007*. Diputació de Barcelona.
<https://www.diba.cat/documents/113226/71b0ba6e-3a46-426b-ba7a-0f151f01ee30>
- Durán, D., Giné, C., & Marchesi, A. (2010). *Educació Inclusiva. Guia per a l'anàlisi, la reflexió i la valoració de pràctiques inclusives*. Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació. <https://repositori.educacio.gencat.cat/handle/20.500.12694/243>
- Gairín, J. (Coord.) (2015). *Manual integrado de acción tutorial*. Ed. Tecnológica de Costa Rica.
https://ddd.uab.cat/pub/lilibres/2015/143647/ideas_libro_miat.pdf
- Figueras, P. (2007). Ciudades educadoras, una apuesta por la educación. *Participación Educativa*, 6, noviembre 2007, pp. 22-27 (MONOGRÁFICO). <https://dialnet.unirioja.es/ejemplar/234925>
- García Nieto, N. (2002). La Orientación Educativa en la formación de los actuales educadores. *Revista Complutense de Educación*, 13(1), 251-279. <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=797773>
- Grañeras, M. & Parras, A. (Coords.) (2009). *Orientación educativa: fundamentos teóricos, modelos institucionales y nuevas perspectivas*. CIDE. Ministerio de Educación. Gobierno de España. Secretaría General Técnica.
<http://www.educacion.gob.es/cide/espanol/publicaciones/estudios/inv2008oefminp/inv2008oefminppc.pdf>
- Martín, E. & Solé, I. (Cords.) (2011). *Orientación Educativa. Modelos y estrategias de intervención*. Graó.
<https://sede.educacion.gob.es/publivera/PdfServlet?pdf=VP14523.pdf&area=E>
- Molina Contreras, D.L. (2004). Concepto de orientación educativa: Diversidad y aproximación. *Revista Iberoamericana de Educación*, 33,6 1-22. <http://www.rieoei.org/deloslectores/736Molina108.PDF>
- Olmos Rueda, P. (2020). *La acción tutorial en el marco de la orientación escolar*. Departament de Pedagogia Aplicada. Universitat Autònoma de Barcelona. <https://ddd.uab.cat/record/234861?ln=ca>
- Olmos Rueda, P. (Coord.), et al. (2021). *Proposta d'orientació i acció tutorial. Estratègies per a l'acció*. Universitat Autònoma de Barcelona. Disponible a: <https://ddd.uab.cat/record/238996>

- Olmos Rueda, P. & Gairín Sallán, J. (2021). Estrategias de orientación y acción tutorial: herramientas que pueden evitar el abandono escolar temprano. UAB Divulga.
<https://www.uab.cat/web/detalle-noticia/estrategias-de-orientacion-y-accion-tutorial-herramientas-que-pueden-evitar-el-abandono-escolar-temprano>
- Olmos Rueda, P. & Gairín Sallán, J. (2021). Understanding and intervening in the personal challenges and social relationships risk categories to early leaving. *Journal of Education and Work*, 34(7-8), 855-871. [10.1080/13639080.2021.1997016](https://doi.org/10.1080/13639080.2021.1997016)
- Pernas, B. & Núñez, F. (2014). *Orientación educativa sin sesgo de género antes de la Universidad*. Ministerio de Educación, Cultura y Deporte. <https://sede.educacion.gob.es/publiventa/PdfServlet?pdf=VP16697.pdf&area=E>
- Vallejo, J.M., González, F. (2018). Los secretos del fracaso escolar: Cómo hackear la mente del alumnado.
<https://tustutores.com/presentacion-del-libro-los-secretos-del-fracaso-escolar/>

Bibliografía complementaria

- Álvarez, M., Riart, J, Martínez, M. I., & Bisquerra, R. (2001). El modelo de programas. A, R. Bisquerra (Coord). *Modelos de orientación psicopedagógica* (pp. 85-101). Práxis.
- Antúnez, S. (2007). *La transición entre etapas. Reflexiones y prácticas*. Ed. Graó.
- Calderón, I, (2016). *Fracaso escolar y desventaja sociocultural*. UOC.
- Colomer, F. (2003). Las redes institucionales en educación. En, J. Gairin (Coordinación), *Estrategias de formación para el cambio organizacional* (pp. 319-334). Praxis.
- Comellas, M.J. (Coord.) (2002). *Las competencias del profesorado para la acción tutorial*. Praxis.
- Gordó, G. (2010). *Centros educativos: ¿islas o nodos?* Graó.
- Comellas M.J. & Lojo, M. (2006). Un observatorio abierto a la participación. *Cuadernos De Pedagogía*, 359, 79-84.
- Comellas M.J. & Lojo, M. (2009). *Un cambio de mirada para afrontar y prevenir la violencia en las escuelas*. Octaedro.
- Comellas, M.J. (2009). *Educación en la comunidad y en la familia*. Nau llibres.
- Hargreaves, A. & Fink, D. (2006). Estrategias de cambio y mejora en educación caracterizadas por su relevancia, difusión y continuidad en el tiempo. *Revista de Educación*, 339, pp. 43-58.
<http://dpto.educacion.navarra.es/coeducando/wp-content/uploads/2010/08/De-lengua-diferencia-ycontexto1.pdf>
- Martin, E. & Solé, I. (Cords.) (2011). *Orientación Educativa. Atención a la diversidad y educación inclusiva*. Graó.
- Martin, E. & Solé, I. (Cords.) (2011). *Orientación Educativa. Procesos de innovación y mejora de la enseñanza*. Graó
- Sánchez, S. (2019). *Tú decides, tú cambias, tu vives*. Amazon.
- Santana Vega, L. (2009). *Orientación educativa e intervención psicopedagógica. Cambian los tiempos, cambian las responsabilidades profesionales*. Pirámide.
- Secanilla E. (2019). *Supermentes. Reconocer las altas capacidades en la infancia*. Gedisa.

Programari

Cap